

Venäjä

Venäjän toinen öljyrahasto tyhjeni. Reservirahaston loput varat eli noin 17 mrd. dollaria (1 000 mrd. ruplaa) käytettiin suunnitellusti joulukuussa federaatiobudjetin alijäämän kattamiseen. Kesällä päätetyn mukaisesti Reservirahasto lopetetaan ja Venäjälle jää enää Kansallisen hyvinvoinnin rahasto. Venäjän öljyrahasto jaettiin vuonna 2008 suhdannevaihtelujen tasoittamiseen tarkoitettuun Reservirahastoon ja eläkemenoihin tarkoitettuun Kansallisen hyvinvoinnin rahastoon. Vuosina 2015–2017 Venäjä käytti Reservirahastosta noin 90 mrd. dollaria budjettimenojen rahoittamiseen.

Kansallisen hyvinvoinnin rahaston arvo supistui viime vuonna 7 mrd. dollarilla, kun sitä käytettiin mm. eläkemenoihin. Rahastossa oli tämän vuoden alussa varoja 65 mrd. dollarin (3 750 mrd. ruplan) arvosta. Niistä vajaat 40 mrd. dollaria on likvidejä varoja ja loput sijoitettu mm. pitkäaikaisiin talletuksiin valtionpankeissa ja infrastruktuurihankkeisiin. Rahastoon on määrää lisätä viime vuonna valtion kassaan karttuneita budjetoitua suurempia öljytuloja finanssiministeri Siluanovin mukaan noin 14 mrd. dollaria (840 mrd. ruplaa). Siten Venäjällä on käytettävissään likvidejä rahastovaroja yhteensä noin 50 mrd. dollaria (3 % BKT:stä).

Rahastosta suunnitellaan käytettävän tänä vuonna budjettialijäämän kattamiseen noin 19 mrd. dollaria (1 100 mrd. ruplaa). Tämän vuoden budjetti on kuitenkin laadittu varsin varovaiselle 44 dollarin öljynhintaoletukselle. Vuosina 2019–20 rahastovaroja aiotaan käyttää vain vähän.

Venäläisille julkisista varoista pieneköjä tulojen korotuksia ja verohelpotuksia. Valtion eri budjettitasoilta maksetut palkat ja eläkkeet putosivat vuosina 2014–16 reaalisesti hyvin paljon, sillä nimelliskorotukset olivat niukkoja etenkin vuonna 2015 yltyneen inflaation rinnalla. Viime vuodelle eläkkeiden ja keskeisimpien sosiaaliturvien yleiset inflaatiokorotukset palautettiin. Tälle vuodelle ne ja viranhaltijoiden yleiskorotukset on mitoitettu ennustetun inflaation mukaan (vajaat 4 %). Aiempien vaalijaksojen (2007–08 ja 2011–12) jättikorotuksiin verrattuna tämän vuoden lisäykset ovat pieniä.

Julkisen talouden palkkojen yleiskorotukset olivat jäissä neljä vuotta, minkä jälkeen presidentti Putin viime keväänä esitti korotuksia. Federaation, alueiden ja kuntien tasolla ainakin viranhaltijat saivat yleiskorotukset vuoden alussa. Lisäksi palkat nousevat edelleen hyvin nopeasti niissä julkisen talouden työntekijäryhmissä, joiden palkat Putin määräsi keväällä 2012 kovaan ja pitkään nousuun. Yleisen minimipalkan korotus vuoden alussa nostaa myös eräiden julkisen talouden työntekijöiden palkkoja reippaasti, sillä korotus on yli 20 % sekä tänä että ensi vuonna, jolloin minimipalkka ylittää ensi kertaa viralliseen minimielintasoon.

Vanhuuseläkkeiden yleiskorotukset, joita työskentelevät eläkeläiset eivät saa, toteutettiin myös jo vuoden alussa. Val-

tion- ja sosiaalieläkkeiden saajille korotus tulee työskentelestä riippumatta keväällä. Äitiyspääoman myöntämistä on jatkettu vuoteen 2021 ja sen käyttöä asunnon hankintaan ja lastenhoitoon on helpotettu, minkä ohella osa pienituloisista lapsiperheistä saa nyt 1,5 vuoden kuukausitukea.

Uutena veroetuna myös kaikki eläkeläiset saavat nyt uutisun maaveroalennuksen, joka koskee mm. kotipalstoja. Yksityishenkilöiden omaisuus-, maa- ja kuljetusvälineveroista ennen 1.1.2015 kertyneet perintäkelvottomat rästit, korotukset ja sakot pyyhitään pois. Sama koskee ilman yhtiötä toimivien ja toimineiden pienyritysten ja ammatinharjoittajien veroja (pl. valmisteverot, ulkomaankaupan verot ja kaivannaisverot) ja sosiaaliverorästejä ajalta ennen 1.1.2017.

Julkisen talouden keskipalkan ja keskieläkkeen nousu 2006–17

Lähteet: Rosstat ja BOFIT.

Sistema joutuu maksamaan vahingonkorvauksia Venäjän öljyjätti Rosneftille Bashneft-kaupasta. Suurehko öljy-yhtiö Bashneft yksityistettiin 2000-luvun alussa Bashkortostanin aluejohtolle, jolta suurliikemies Vladimir Jevtushenkovin monialayritys Sistema osti sen muutamia vuosia myöhemmin. Vuonna 2014 Bashneft takavarikoitiin valtiolle laittoman yksityistämisen perusteella ja vuonna 2016 se päätettiin yksityistää uudelleen. Lopulta se myytiin valtion enemmistöomistuksessa olevalle Rosneftille.

Viime keväänä Rosneft aloitti oikeusjuttuvyyhden Sistema vastaan Bashneftiin liittyvien väärinkäytösten vuoksi. Yritykset pääsivät lopulta joulukuussa presidentti Putinin kannustuksella sopimusratkaisuun, jonka mukaan Sistema maksaa Rosneftille 100 mrd. ruplan (1,4 mrd. euron) korvaukset. Sistema saa maksuun apua mm. Venäjän suorien sijoitusten rahastolta, joka on yhdessä kiinalaisen China Investment Corporationin kanssa vähemmistöomistajana Sisteman lastentarvikeyritys Detski Mirissä. Detski Mirin joulukuinen osakemyynti peruttiin Sisteman oikeusjutun takia.

Bashneftin takavarikointia verrattiin aikanaan jopa Jukos-tapaukseen ja myös uutta juttua on pidetty huonona merkinä Venäjän liiketoimintaympäristön kehityksestä. Tämä oli jo toinen Rosneftin Bashneft-kauppaan liittyvä oikeusjuttu. Hiljattain entinen talousministeri Aleksei Uljukajev tuomittiin lahjusten vaatimisesta Rosneftin toimitusjohtaja Igor Setshinilta kaupan yhteydessä.

Kiina

Kiinan keskuspankki muutti jälleen juanin kurssimekanismia. Juanin dollarikurssi heikkeni 9.1. yllättäen 0,5 % arvoon 6,53, kun Kiinan keskuspankki muutti juanin dollaria vastaan aamuisin ilmoitettavan viitekurssin (fixing) laskentatapaa. Uusien ohjeiden mukaan fixing-kurssin määrittelyyn osallistuvien pankkien ei tarvitse sisällyttää arviointonsa ns. vastasyklisiä tekijää, joka markkinatoimijoiden mukaan on tukenut juania. Päivän aikana juan voi vahvistua tai heikentyä korkeintaan 2 % suhteessa viitekurssiin, mutta käytännössä päivävaihtelu on pidetty hyvin pienenä.

Epämääräisesti määritelty vastasyklinen tekijä lisättiin viitekurssin määrittelykriteereihin viime vuoden toukuussa, jolloin sen käyttöönottoa perusteltiin markkinoiden ylilyöntien torjumisella. Dollarin heikentyminen ja luottamuksen vahvistuminen juaniin ovat nyt mahdollistaneet paluun järjestelmään, jossa viitekurssin on tarkoitus heijastella puhtaammin markkinoiden kysyntä- ja tarjontatilannetta. Tilanteen muuttuessa mikään ei tietyksi estä palaamista vastasyklisen tekijän käyttöön.

Kiinan tavoite on nykyistä huomattavasti vapaammin määräytyvä valuuttakurssi ja vapaammat pääomaliikkeet, mutta edistyminen tavoitteiden suuntaan on ollut hidasta ja tempoilevaa. Vaikka pääomatuonnin liberalisointia on jatkettu, pääomaviennin rajoituksia on kiristetty. Tämän vuoden alussa Kiinan viranomaiset rajoittivat yksityisten kansalaisten mahdollisuutta nostaa ulkomailla valuuttoja kiinalaispankeissa olevilta tileiltä 100 000 juaniin (15 400 USD) vuodessa ja 10 000 juaniin päivässä, kun aikaisemmin rajoitus oli tilikohtainen. Yksityishenkilöiden vuosittainen 50 000 dollarin valuutanvaihtokiintiö on säilytetty ennallaan, vaikka senkin valvontaa on tiettävästi kiristetty.

Kiinan valuuttavaranto kasvoi viime vuonna lähes 130 mrd. dollaria 3 140 mrd. dollariin osin valuuttakurssimuutosten seurauksena. Vuosina 2015–2016 valuuttavaranto väheni yli 830 mrd. dollaria.

Uusia rajoituksia Kiinan rahoitusmarkkinoille. Kiinan pankkivalvontaviranomainen (CBRC) päätti vuoden alussa rajoittaa nk. entrusted-luototusta, jossa pankit tai erityiset luottoyhtiöt välittävät yrityksiltä saatua rahaa eteenpäin toisille yrityksille. Pahimmillaan entrusted-luottoa myöntävä yritys on itse lainannut rahat pankista lainatakseen ne eteenpäin yritykselle, joka ei pankin silmissä olisi luottokelpoinen. Välikätenä olleet pankit saavat tuloja mm. järjestelypalkkioina ja takausprovisioina, mutta jättävät usein valvonnan väliin. Uudet rajoitukset kieltävät pankkeja järjestelmästä aktiivisesti entrusted-luototusta tai antamasta luottoille vakuuksia. Yritykset eivät enää saa ostaa entrusted-lainoilla arvopapereita tai johdannaisia.

Uudet säännöt kuristavat säännellyn pankkisektorin ulkopuolista varjopankkisektoria. Sen osuus yksityisen sektorin kokonaislainakannasta (TSF) on viimeisen kymmenen vuoden

aikana kaksinkertaistunut 15 prosenttiin. Entrusted-luototuksen kasvuvauhti on ollut erityisen ripeää. Luottokanta on painunut lähes 14 000 mrd. juaniin (2 100 mrd. USD) ja se muodostaa yli puolet TSF:n mukaisesta varjopankkisektorin luototokannasta. Entrusted-luototuksen rajoitukset ovat jatkoa keskuspankin ja valvontaviranomaisten aikaisemmille toimille, joilla pyritään hillitsemään pankkien taseiden ulkopuolelle siirtynyttä luototusta ja lainarahalla keinottelua.

Sääntelyuudistuksia on tehty alkuvuodesta myös muualle rahoitusmarkkinoille. Joukkovelkakirjojen kaupankäyntiä koskevien uusien sääntöjen mukaan vuoden siirtymäajan jälkeen mm. kaikista joukkovelkakirjojen takaisinosto- ja johdannaiskaupoista vaaditaan kirjalliset sopimukset ja ostajapuolten velkasuhteelle asetetaan katto. Noin 67 000 mrd. juanin (10 300 mrd. USD) bondimarkkinoilla pimeä kaupankäynti ja velkarahalla keinottelu on ollut yleistä.

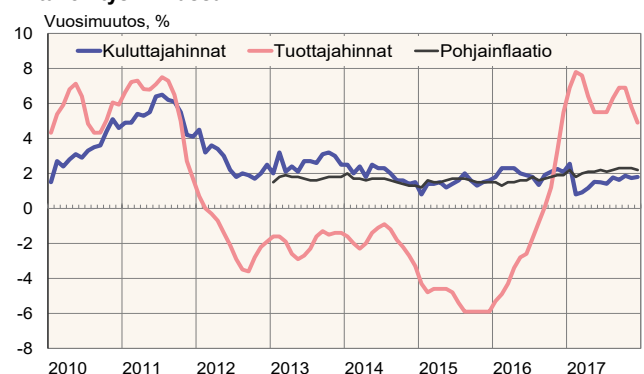
Reutersin mukaan Kiinan keskuspankki aikoo tänä vuonna rajoittaa myös jälkimarkkinakelpoisten talletustodistusten (NCD) liikkeeseenlaskua. Pankkeja on neuvottu hakemaan lupa vuosittaiseen NCD-kiintiönsä keskuspankilta, joka määrittää liikkeeseenlaskujen sallitun määrän suhteessa pankin velkoihin. Olemassa oleva NCD-kanta nousi viime vuonna 8 000 mrd. juaniin (1 200 mrd. USD). Talletustodistusten liikkeeseenlasku on ollut suosittua etenkin pienten lainoittajien keskuudessa ja niillä on rahoitettu pidempiaikaisia investointeja, usein varjopankkisektorin kautta.

Kiinan kuluttajahintainflaatio maltillista vuonna 2017, tuottajahinnat nousivat.

Kuluttajahinnat nousivat 1,6 % vuonna 2017 eli selvästi alle viime vuodelle asetetun 3 prosentin ylärajan. Joulukuussa kuluttajahinnat olivat 1,8 % vuodentakaisesta korkeammalla. Energian ja ruuan hinnoista puhdistettu pohjainflaatio oli 2,2 % vuonna 2017. Viime vuonna hintoja vetivät ylös palvelujen ja polttoainoiden kallistumien, kun taas elintarvikkeet hieman halpenivat.

Tuottajahinnat nousivat vuonna 2017 6,3 % edellisvuotta korkeammalle raaka-aineiden ja kaivannaisteollisuuden hintojen vetämänä. Vuositasolla tuottajahintojen nousu hiipui vuoden loppua kohden ja oli joulukuussa 4,9 %. Edelliskuuhan verrattuna tuottajahinnat ovat kuitenkin nousseet heinäkuusta lähtien.

Hintakehitys Kiinassa

Lähde: Macrobond